T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

7/12828

Sayı : B.16.0.BHI.0.00.00.00/47621
Konu : Soru Önergesi

03 /04/ 2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığının 14/03/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/19233 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR'un 7/12828-19534 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Atilla KOÇ
Bakan

EK:
Cevap (10 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / ANKARA Tel: (0312)212 83 60 Fax: (0312) 212 02 55
www.kultur.gov.tr E-Mail: basin@kultur.gov.tr

7/12828

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN N.GAYE ERBATUR'UN 7/12828-19534 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

Avrupa Birliği direktiflerinin yürürlüğe girmesi ile ithalatta uygunluk denetimi 626 üründe TSE (Türk Standartları Enstitüsü) devre dışı bırakılmıştır. Bu ürünlerin denetimi sorumlu dokuz bakanlık ve üç kurum tarafından yapılacaktır. Bu bakanlıklardan birisi de sizin Bakanlığınızdır.

SORU 1: Bakanlığınız bahsi geçen denetimin yapılabilmesi için gerekli olan denetim birimini kurmuş mudur? Bu birimin iç işleyişi ve çalışmaları neye göre düzenlenmiştir? Herhangi bir mevcut düzenleme yoksa nasıl bir düzenleme yapılması planlanmaktadır?

CEVAP 1: Bakanlığım bahsi geçen denetimin yapılabilmesi için gerekli olan denetim birimini kurmamıştır.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi ile ilgili olarak Bakanlığım sorumluluk alanına giren herhangi bir ürün bulunmaması nedeniyle, Bakanlığımca bahse konu bir denetim mekanizmasının kurulması gerekmemektedir.

Bilindiği üzere, Bakanlığımız herhangi bir ürünün ham madde aşamasından üretimine ve ticarete konu olması aşamasına kadar geçen sürede hiçbir şekilde o ürünün üretimine müdahil değildir ve bu konuda herhangi bir mevzuatı bulunmamaktadır.

Bakanlığım Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu'nda 1 asil ve 1 yedek üye tarafından temsil edilmektedir.

Bakanlık olarak Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunda yer almakla beraber bazı uygulama ve faaliyetlerde diğer kurumlardan etkinlik açısından farklı bir boyutta çalışmalara katılmaktayız.

Diğer bir deyişle Bakanlığımın, "Bir Ürüne İlişkin Teknik Bir Mevzuatı Hazırlamaya ve Yürütmeye Yasal Olarak Yetkili (*) Bulunan Kamu Kuruluşlarının, Bir Ürünün Piyasaya Arzı veya Dağıtımı Aşamasında veya Ürün Piyasada İken İlgili Mevzuata Uygun Olarak Üretilip Üretilmediğini, Güvenli Olup Olmadığını Denetlemesi veya Denetlettirmesi Faaliyetleri" ile ilgili olarak diğer kamu kuruluşları gibi müdahil olmasını gerektiren bir mevzuatı bulunmamaktadır. Bakanlığım "Yetkili Kuruluş" değildir.

Ancak, Bakanlığımızın, 4703 sayılı Kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayan Yetkili Kamu Kurum veya Kuruluşları" gibi ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkisi olmaması, yani bir "Yetkili Kuruluş" olmaması, bunun yanı sıra, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu Üyesi olması itibarıyla kurumumuzu ilgilendirmeyen ancak, diğer üye kurumları ilgilendiren, AB Bildirim Mekanizması'nın işleyişinin temini açısından, Bakanlığım, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda, AB Bildirimlerine ilişkin bilgi akışının sağlıklı bir biçimde sağlanabilmesini teminen Bakanlık içi bir bilgi ağı oluşturulmuştur.

Bakanlığımın Piyasa Gözetleme ve Denetleme Birimi adı altında oluşturulan bir denetim birimi yoktur.

(*) Yetkili kuruluş: Ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan ve 4703 sayılı Kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayan kamu kurum veya kuruluşunu ifade eder.

Bakanlığımın Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunda yer alması ile ilgili açıklayıcı bilgi:

Bilindiği üzere, Dış Ticaret Müsteşarlığınca hazırlanan, "4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun", 11/01/2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanuna istinaden hazırlanan uygulama yönetmeliklerinden, "CE Uygunluk İşaretinin (Ek 1) Ürüne İliştirilmesine ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik", "Uygunluk Değerlendirme Kuruluşu ile Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik" ve "Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" 17/01/2002 tarihli ve 24643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 11/01/2002 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Ayrıca, "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirimine Dair Yönetmelik" de 03 Nisan 2002 tarih ve 24715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 03 Mayıs 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

"4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun"un yedinci bölüm, 12-13-14 ve 15 inci maddeler çerçevesinde, kurulması, görevleri, çalışma usul ve esasları ve yıllık rapor hazırlanması düzenlemeleri uyarınca öngörülen, "Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu"nun oluşum toplantısı, 18 Şubat 2002 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu toplantıya Bakanlığımca da katılım sağlanarak toplantının 2.Gündem Maddesini oluşturan Kurul Üyelerinin Tesbiti konusu çerçevesinde yer aldığı üzere, "Kültür Bakanlığı'nın kültürel mallarda teknik düzenlemeye uygunluk ve ürün güvenliği yönünden kontrol yapıp yapmadığının tesbit edilerek, kurul içinde yer alıp almayacağının görüşülmesi" ibaresi ele alınmış ve asil kurul üyeleri tesbit edilerek, yedek üyelik ihdas edilmesi ve bu üyelerin isimlerinin ayrıca kurul sekretaryasına bildirilmesi uygun görülmüştür.

21 Mart 2002 tarih ve 11955 sayılı Dış Ticaret Müsteşarlığı yazısı eki ile "Alınan Kararlar" ve asil ve yedek kurul üyelerini gösteren liste ilgili kurumlara anılan Müsteşarlıkça gönderilmiştir. Söz konusu ekte yer alan "Alınan Kararlar"da, "A) Kurul Üyelerinin Tesbiti: 1) Kültür Bakanlığı'nın yer alıp almayacağı görüşülmüş; 97/9/96 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, "kültürel mallarla ilgili AB teknik mevzuatını uyumlaştırdığı" için Kültür Bakanlığı'nın Kurul'da temsil edilmesine karar verilmiştir." İbaresi yer almıştır.

Yukarıda belirtilen gelişmeler neticesinde Bakanlığım anılan kurul toplantılarına katılım sağlamakta ve gerekli çalışmaları sürdürmektedir.

Bakanlığım Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunda 1 Asil ve 1 Yedek Üye tarafından temsil edilmektedir. Ancak, Bakanlığımız "Yetkili Kuruluş" olmadığı için, ürünlere ilişkin teknik mevzuatın yetkili kuruluşlarca hazırlanmasını ve uygulanmasını

izleyerek, piyasa gözetimi ve denetimi konusunda yetkili kuruluşlar arasındaki işbirliği çerçevesinde gerekli görüldüğü ölçüde çözüm önerileri üretmektedir.

Ayrıca, Bakanlığım, diğer kamu kurumları gibi örneğin, bir Sağlık Bakanlığı ya da Sanayi ve Ticaret Bakanlığı gibi, ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan ve 4703 sayılı kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayan bir "Yetkili Kuruluş" değildir.

Bakanlığımın AB mevzuat uyumu çalışmaları yalnızca kültürel mallara yönelik değildir. "Kültürel Mallar" kavramı da çok geniş anlamı ile kültürle ilgili her türlü malı içerebilir. Ancak Bakanlığımız, kültürel malların ham madde aşamasından üretim ve ticarete konu olması aşamasına kadar üretiminden sorumlu değildir. Bir başka ifade ile Bakanlığım her hangi bir malın ya da ürünün üretim öncesi ve sonrası safhalarına müdahil değildir.

Bakanlığım, Ulusal Programda öngörülen tedbirlerden, "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu", "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu" ve "Turizmi Teşvik Kanunu" çerçevesinde, Türkiye-AB mevzuat uyumu çalışmalarını ve AB ile katılım müzakereleri sürecindeki çalışmalarını yürütmektedir.

Kavram olarak kültürel mallara yönelik mevzuat, ürünlerin üretim ve ticarete konu olma aşamalarındaki düzenlemelerini içeren teknik mevzuattan ince bir çizgi ile ayrı tutulmaktadır. Bu görünmez ve ilk bakışta çok belirgin olmayan çizginin algılanabilmesi için "kültür" ve "kültürel" sözcük ya da kavramlarının genel anlamlarının, "kültürel mallar" ve "fikir ve sanat eserleri" kavramları içerisinde sözel olarak benzeşmesi dışında, mevzuatı oluşturan çerçeve içerisinde nasıl, ne ölçüde ve ne amaçla yer aldığının ayrımlaştırılması ve mevzuatın genel ruhu içinde taşıdığı değerin belirginleştirilmesi gerekmektedir.

Anlamları ve tanımları uluslararası düzeyde tartışılan "Kültürel Mallar" ve "Kültürel Hizmetler" görünüşte farklı gibi gözükseler de zaman zaman bu terimleri birbirinden ayırmak zordur. İki terimin kombinasyonu yaygın olarak "Kültürel Ürünler" terimine gönderme yapar ve aşağıdaki gibi tanımlanabilir;

Genelde "Kültürel Mallar", fikirler, semboller ve yaşam tarzlarını ifade eden tüketim mallarına gönderme yapar. Bilgi verir ve eğlendirir, ortak kimlik oluşumuna katkıda bulunur, kültürel faaliyetleri etkiler, kişisel ya da toplumsal yaratıcılığın sonucunda telif hakları bazında yeniden üretilir ve endüstriyel süreçten geçip dünya çapında dağıtım aşamasına gelirler. Bunlar; kitaplar, dergiler, multi-medya ürünleri, çeşitlendirilmiş kültürel sunumlar gibi kendi içlerinde maddi nesneler temsil etmeyen kültürel aktiviteler de olabilirler. Halk için devletin, özel sektör ya da yarı özel kuruluşların düzenledikleri kültürel faaliyetler (kütüphaneler, dokümantasyon merkezleri, müzeler gibi), tanıtım amaçlı ücretsiz ya da ücretli olarak da sunulabilirler.

Uluslararası ticarette malların dolaşımı serbest gibi gözüküyor olabilir ve tabi sınırdan geçmesiyle birlikte bunlara bir tarife uygulanır. Bu hizmetle ticaretin bir çatışmasıdır. Hizmetlerin ticaretinin yapılması beklenenden daha zor olabilir. Telefon şirketleri, basım evleri ya da haber ajansları, verdikleri hizmetleri birbirlerinden tamamen farklı şekillerde sunabilirler ve bu da işi zorlaştırır. Hizmetlerin yapısının tanımlanması ya da değişim yönetimlerindeki farklılıklar ortak kuralların oluşturulmasını güçleştirmektedir. Hizmetler Ticareti Genel Anlaşması (GATS), bu çeşitliliği yansıtmaktadır. Genel olarak denilebilir ki kültür hizmetleri, uygulamalı hizmetleri (tiyatro, orkestra ve sirkler gibi sahne sanatlarını) ya

da yayın-yayım, haberler, iletişim, mimari hizmetlerini içermektedir. Aynı zamanda bunlar görsel-işitsel hizmetleri de içerir (filmlerin dağıtımı, radyo-tv programları, video kasetler, kayıt, çekim ve kopyalama, filmlerin sergilenmesi, kablo-uydu işlemleri, sahiplikleri ve uygulanması, yayımcılık olanakları ve sinemalar) kütüphanecilik hizmetleri, arşivler, müzeler ve diğer hizmetler konusunda şu ana kadar ortak bir tanım ve kültürel hizmetlerin ticareti üzerine açıklanmış tanımlanmış standart bir sistem mevcut değildir. Ayrıca, bazı malların (kitaplar ya da filmler gibi) tanımlanması konusunda farklı yaklaşımlar vardır ki bunlara on-line ortamda ve kopyalama sistemiyle de ulaşılabildiği için uluslar arası ticari anlaşmalar mallara ve hizmetlere farklı muamele ettikleri için elektronik ticaret kuralları; fiziksel ve fiziksel olmayan ticaret yöntemlerinin belirlenmesinde ve oluşturulmasında günümüzde yeni kuralların oluşturulmasına neden olmuştur.

Örneğin "Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu", eser sahibinin maddi ve manevi haklarını, bunların korunmasını, yapımcı ve eser sahibinin haklarına benzer haklara sahip olan eser sahiplerinin (Komşu Haklar) haklarını düzenleyen bir mevzuattır. Eser sahipleri eserlerini çeşitli ürünleri kullanarak icra ederler.

Bir eser eğer müzik eseriyse ve bu eser örneğin bir kaset ya da CD (compact disc) üzerine kayıt yapılıp piyasaya arz olunuyorsa ilgili mevzuat yani Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu, bu kaset ya da CD'nin ürün olarak ham madde, fabrika ve ticarete konu olma süreci ile değil yalnızca müzik eseri sahibinin fikir ürünü olan bir eseri olmasından dolayı eser sahibinin söz konusu kaset ya da CD üzerinde kayıtlı olan eserinin maddi ve manevi haklarının korunmasıyla ilgilidir. Kaset ya da CD üretimi ayrı bir konu, üretilmiş bir kaset ya da CD'ye tesbit edilmiş yani kayıt edilmiş bir eserin örneğin telif haklarının izlenmesi ve korunması ayrı bir konudur.

"Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu" üyesi olan Bakanlığım Kurula üye olan diğer Kurum ve Kuruluşlardan farkı, Bakanlığımın "Yetkili Kuruluş" olmamasıdır. Söz Konusu Kurul'a üye olan diğer kuruluşlar aşağıda belirtilmektedir;

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,
Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı,
Çevre ve Orman Bakanlığı,
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK),
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı,
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,
Ulaştırma Bakanlığı,
Denizcilik Müsteşarlığı,
Telekomünikasyon Kurumu,
Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Piyasa Gözetimi ve Denetimi **(Ek 2)** Koordinasyon Kurulu (PGDKK) 12. Toplantısı 14 Mart 2006 tarihinde Dış Ticaret Müsteşarlığında düzenlenmiştir.

Toplantıda, piyasa gözetimi ve denetiminin etkinleştirilmesini teminen bir "Eylem Planı" geliştirilmesi uygun görülmüştür. Söz konusu planla ilgili olarak, toplantıda gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde hazırlanan taslak "Piyasa Gözetimi ve Denetimi Eylem Planı" **(Ek 3)** hazırlanmıştır. Diğer yandan, PGDKK'nın 12. toplantısı ile ilgili bir

"Sonuç Bildirgesi" hazırlanmasına yönelik çalışmalara da devam edildiği Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından bildirilmiştir.

Hazırlanan taslak "Eylem Planı"na yönelik olarak, Dış Ticaret Müsteşarlığı, bu planın bütün kuruluşlar için ortak hedef ve çalışmaları içerdiğini, bu itibarla, "Eylem Planı"nda yer alan her bir hususun Bakanlıkların yapısına uyarlanmasına yönelik gerekli çalışmaların yürütülmesi ve her Bakanlık bünyesinde geniş kapsamlı bir platform değerlendirilmesinin önümüzdeki dönemlerde yapılacak çalışmalarda kolaylık sağlayacağını belirtmiştir.

Bakanlığım ayrıca konu ile ilgili olarak yine, "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile AB Arasında Bildirimine Dair Yönetmelik" kapsamındaki, AB Bildirim mekanizması kapsamında, resmi bir e-posta adresi oluşturmuştur.

AB Komisyonu'ndan alınmakla, Dış Ticaret Müsteşarlığınca Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu'nda **(Ek 4)** yer alan Kurumlara gönderilen, AB Bildirimlerinin Bakanlığım ilgili birimlerimize de aktarılmasını teminen ve bildirim mekanizmasının işletiminden sorumlu olacak kişilerin isim ve irtibat bilgileri anılan Müsteşarlığa gönderilmiştir.

Söz konusu AB bildirimlerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, Bakanlığımızı doğrudan ilgilendiren ve söz konusu bildirimlerde adı geçen ürünlerin üretilmesiyle ilgili herhangi bir Bakanlığımız mevzuatının bulunmamasından dolayı, Bakanlığımca yapılması gereken bir bildirim de söz konusu değildir.

Bu konu anılan Müsteşarlığa yazı ile bildirilmiş ve alınan cevabi yazıda, AB üyesi ülkelere ait bir bildirimin alınmış olmasının, o mevzuat karşılığında Türkiye'nin otomatik bir bildirim yapmasını gerektirmemekte olduğu, alınan bildirim hakkında yorum yapma mecburiyetinin de bulunmadığı ayrıca, Komisyonundan alınan bazı bildirimlerin hangi kuruluşları ilgilendirebileceği hususunda bir bildirimin eğer ilgilendirmediği halde listede İlgili Kuruluş olarak yer alması durumunda bunun kendilerine bildirilmesi halinde düzeltileceği de ifade edilmiştir.

SORU 2: Bakanlığınızın bahsi geçen denetim birimi kurulana dek Türk üreticilerinin zor durumda kalmaması için ne gibi bir önlem almayı düşünmektedir?

CEVAP 2: Bakanlığımın diğer kamu kuruluşlarının halihazırda kurduğu ya da kurmakta olduğu denetim birimleri gibi bir Piyasa Gözetimi ve Denetimi birimi oluşturması, Cevap 1'de belirtilen nedenlerden ve Bakanlığımın, "ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan ve 4703 sayılı Kanun hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibarıyla uygulayan kamu kurum veya kuruluşu" yani bir "Yetkili Kuruluş" olmaması nedeniyle böyle bir birimin kurulması öngörülmemektedir.

14 Mart 2006 tarihinde, Dış Ticaret Müsteşarlığında düzenlenen, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu 12. Toplantısı'nda, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hazırlanan "2006 yılı için Piyasa Gözetimi ve Denetimi Eylem Planı"nda da belirtildiği üzere, Bakanlığım Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu üyesi olması nedeniyle, diğer Kamu Kuruluşlarının PGD (Piyasa Gözetimi ve Denetimi) faaliyetlerinde gözlemci ve gerekli işbirliğinin sağlanması konusunda yardımcı olacaktır.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunda 1 asil ve 1 yedek üye tarafından temsil edilen Bakanlığımız, "Yetkili Kuruluş" olmadığı için, ürünlere ilişkin teknik mevzuatın yetkili kuruluşlarca hazırlanmasını ve uygulanmasını izleyerek, piyasa gözetimi ve denetimi konusunda yetkili kuruluşlar arasındaki işbirliği çerçevesinde gerekli görüldüğü ölçüde çözüm önerileri üretmektedir.

EKLER:
Ek 1: Üzerine CE işareti iliştirilmesi zorunlu olan ürünler.
Ek 2: Türkiye'de ve AB'de Piyasa Gözetimi ve Denetimi.
Ek 3: Taslak Piyasa Gözetimi Denetimi Eylem Planı.
Ek 4: Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu'nun Teşkili.

EK 1: Üzerine CE işareti iliştirilmesi zorunlu olan ürünler.

Üzerine CE işareti iliştirilmesi zorunlu olan ve AB'nin Yeni Yaklaşım politikası çerçevesinde hazırladığı direktifler kapsamına giren ürünler şunlardır:

-Alçak Gerilim Cihazları

-Basit Basınçlı Kaplar

-Oyuncaklar

-İnşaat Malzemeleri

-Elektronik Malzemeler

-Makinalar

-Kişisel Korunma Teçhizatları

-Otomatik Olmayan Tartı Aletleri

-Vücuda Yerleştirilebilen Aktif Tıbbi Cihazlar

-Gaz Yakan Aletler

-Sıvı ve Gaz Yakıt ile Çalışan Yeni Sıcak Su Kazanları

-Sivil Amaçlı Patlayıcılar

-Tıbbi Cihazlar

-Potansiyel Olarak Patlayıcı Ortamlarda Kullanılan Teçhizat ve Koruma Sistemleri

-Gezinti Tekneleri

-Asansörler

-Ev Tipi Elektrikli Buzdolapları, Dondurucular ve Bunların Kombinasyonları İçin Enerji Verimlilik Gerekleri

-Basınçlı Cihazlar

-Haberleşme Terminal Cihazları, Uydu Yer İstasyonları Cihazları

-Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Teşhis Cihazları

EK 2: Türkiye'de ve AB'de Piyasa Gözetimi ve Denetimi.

Türkiye'de Piyasa Gözetimi ve Denetimi:

Avrupa Birliği'nin piyasa gözetimi ve denetimi sistemine paralel bir sistemin ülkemizde kurulması için hukuki altyapıyı oluşturan, 4703 sayılı "Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun" ile bu Kanuna istinaden hazırlanan "Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" 11 Ocak 2002 tarihinden itibaren yürürlükte bulunmaktadır.

Halihazırda bazı Bakanlıklarca birtakım ürün grupları açısından sürdürülen piyasa kontrollerinin tüm ürünlere yönelik olarak ve ortak kurallar çerçevesinde ilgili bütün kamu kuruluşları tarafından uygulanmasını öngören 4703 sayılı Kanunun piyasa gözetimi ve denetimini düzenleyen maddeleri Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelikte ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Piyasa gözetimi ve denetimi esas olarak, ürüne ilişkin teknik mevzuatı hazırlamaya ve yürütmeye yasal olarak yetkili bulunan kamu kuruluşlarının ürünün piyasaya arzı veya dağıtımı aşamasında veya ürün piyasada iken ilgili teknik düzenlemeye uygun olarak üretilip üretilmediğini, güvenli olup olmadığını denetlemesi veya denetlettirilmesi faaliyetini içermektedir.

Piyasa gözetimi ve denetiminin usul ve esasları ile yetkili kuruluşların bu çerçevedeki yetki ve sorumluluklarını ayrıntılı olarak düzenleyen Yönetmelik, aynı zamanda bu sistemin etkin işleyişinin sağlanabilmesi ve piyasa gözetimi ve denetimi yapacak kuruluşlar arasında yakın işbirliğinin kurulmasını teminen Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulunun oluşturulmasını da hükme bağlamaktadır.

Bu Kurulun oluşturulmasındaki temel amaç, ülkemizde tüm ürünlere yönelik olarak kurulması öngörülen yeni sistemin getirdiği sorunların yetkili kuruluşlarla elbirliğiyle aşılması, halihazırda piyasa kontrolleri konusunda bilgi birikimi bulunan ve tecrübe sahibi olan kuruluşlarımızın bu sisteme yeni giren diğer kamu kuruluşlarına destek olmasının sağlanması, yetkili kuruluşların görevi olan piyasa gözetimi ve denetimi konusunun her an gündemde tutularak, etkin bir şekilde izlenmesidir.

Avrupa Birliğinde Piyasa Gözetimi ve Denetimi:

Avrupa Birliğinde piyasa gözetiminin amacı, piyasaya arz edilen ürünlerin ilgili bulunduğu Yeni Yaklaşım Direktiflerine veya diğer tüm Tek Pazar mevzuatına uygun olarak üretilip üretilmediğini tespit etmek ve böylece anılan mevzuat hükümlerine Topluluk çapında uyulmasını sağlamaktır.

Piyasa gözetimi yükümlülüğü, üye ülkelere mevzuata uygun olmayan ürünlerin serbest dolaşımını engelleme hakkını vermektedir.

Üye ülkeler piyasa gözetiminden sorumlu kuruluşları belirlemek veya oluşturmak zorundadırlar. Her bir üye ülke piyasa gözetiminin altyapısına kendisi karar verir. Böylece piyasa gözetimine ilişkin yasal ve idari altyapı bir üye ülkeden diğerine değişmektedir. Örneğin, piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri, İngiltere'de yerel yönetimler, Fransa'da merkezi hükümet,Finlandiya'da ise gümrük idareleri tarafından yürütülmektedir.

Piyasa gözetiminden sorumlu kuruluşlar faaliyetlerini yerine getirebilmek için gerekli altyapıya sahip olmalıdır. Yeterli personeli bulunmalı ve test verilerinin doğruluğu sağlanmalıdır. Bu itibarla, piyasa gözetimi ve denetimi yapılan ürünlerin ilgili mevzuata uygun olarak üretilip üretilmediği ve güvenli olup olmadığı hususunun tespitinde yapılacak test ve muayeneler, bu konuda yeterli ve ehliyetli laboratuarlarda yaptırılmalı ve yapılmalıdır. Bu laboratuarların yeterliliğinin tespiti konusunda akreditasyon önem taşımaktadır.

Bu kuruluşlar bağımsız olmalı ve faaliyetlerini ayrı olarak ve ayrımcılık yaratmayacak şekilde yürütmelidir. Bununla birlikte, bahse konu kuruluşlar piyasa gözetimini oransallık ilkesine riayet ederek yürütmelidir. Oransallık ilkesi, alınan önlemin ürünün taşıdığı riskle orantılı olması ve ürünün serbest dolaşımı üzerindeki etkinin piyasa gözetiminin amaçlarını gerçekleştirmek için gerekenden fazla olmamasıdır.

Piyasa gözetimini gerçekleştirmek kamu kuruluşlarının sorumluluğudur. Bu husus özellikle piyasa gözetimi faaliyetlerinin tarafsızlığının garantisidir. Piyasa gözetiminden sorumlu kamu kuruluşu piyasaya arz edilen ürünlerin izlenmesini başka bir tarafsız kuruluşa yaptırabilir. Ancak piyasa gözetimi faaliyetleri sonucunda alınan kararlardan tümüyle kamu kuruluşu sorumludur.

Temel olarak, uygunluk değerlendirmesi (ürün piyasaya arz edilmeden önce yürütülen faaliyetler) ile piyasa gözetimi (ürün piyasa arz edildikten sonra gerçekleşen faaliyetler) arasında ayırım yapmak gerekir. Eğer bir üye ülkede uygunluk değerlendirmesi yapan kuruluş ile piyasa gözetiminden sorumlu kuruluş daha üst bir kuruluş altında bir araya gelmişse, sorumluluk alanları piyasa gözetiminin uygunluk değerlendirmesinden bağımsız olmasını sağlayacak şekilde organize edilmelidir.

Piyasa gözetimi sonucunda elde edilen bilgiler çerçevesinde, gerekli olduğu durumlarda, üye ülkeler Komisyonu ve diğer üye ülkeleri bilgilendirmektedir. Piyasa gözetimi sırasında elde edilen gizli bilgiler genellikle bildirime konu olmaz.

EK 3: Taslak Piyasa Gözetimi Denetimi Eylem Planı.

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından hazırlanan, taslak "2006 Yılı İçin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Eylem Planı" aşağıdaki gibidir; (14 Mart 2006 tarihli 12.Piayasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu Toplantısında Kamu Kurum ve Kuruluşlarına üzerinde fikir yürütülmesi için verilmiştir)

İlgili Tarafların Bilgilendirilmesi

Üreticilerin, tüketicilerin, ithalatçıların, odaları, sivil toplum örgütlerinin ürünlere ilişkin teknik mevzuat, piyasa gözetimi ve denetimi ile üretici/ithalatçı sorumlulukları ve uygulanacak müeyyideler konusunda bilinçlendirilmelerine yönelik çalışmalara devam edilmesi,

Üst düzey yöneticiler hedef alınmak suretiyle tüm kamu kuruluşlarının ürün güvenliği, piyasa gözetimi ve denetimi konularında bilgilendirilmelerine yönelik çalışmaların sürdürülmesi,

Düzenli toplantılar ve seminerlerin yapılması,

Basın bildirilerinin hazırlanması,

Denetimde görev alacak denetçilerin, hizmet içi eğitimlerine devam edilmesi,

Tespit edilen güvensiz ürünlerin listesi ve alınan önlemlerin kamuoyuna duyurulması.

İşbirliği

Odalar, tüketici ve üretici birlikleri gibi sivil toplum örgütlerinin şikayet ve ihbarlar yoluyla yetkili kuruluşları bilgilendirmelerinin sağlanması,

İlgili PGD (Piyasa Gözetimi ve Denetimi) kuruluşunun talebi halinde, diğer kamu kuruluşlarının PGD faaliyetlerinde işbirliği sağlanması,

Bilgi Toplam, Değerlendirme ve Sonuçlandırma

Odalar, tüketici ve üretici birlikleri gibi sivil toplum örgütlerinin ürün güvenliğine ilişkin ihbarların değerlendirileceği bir şikayet hattını kurmalarının sağlanması,

PGD kuruluşlarının kendilerine ulaşan şikayet ve ihbarları değerlendirmek üzere şikayet hattı oluşturmaları,

Şikayet hattına ilişkin telefon ve faks numarası, internet adresi, şikayet başvuru formu, uygulanacak ve takip edilecek prosedürler gibi diğer bilgilerin yetkili kuruluş tarafından kamuoyuna duyurulması,

PGD kuruluşlarının, denetlenecek öncelikli alanları tesbit ederek dönemsel olarak bir denetim stratejisi belirlemesi ve risk analizine dayalı denetim için gerekli idari yapılanmayı oluşturması.

Teknik Altyapı

PGD faaliyetlerinde faydalanılacak laboratuarların yetkili kuruluşlar tarafından tesbit edilmesi. Bu laboratuarlardan hizmet alımı yoluna gidilmesine yönelik olarak, ihale şartnamelerinin hazırlanması için gerekli planlama (yıllık olarak test edilecek numune miktarının belirlenmesi vb.) ve çalışmalara devam edilmesi,

AB tarafından finanse edilen projeler kapsamında kamu kuruluşlarının piyasa gözetimi ve denetimi laboratuar altyapısının güçlendirilmesi çalışmalarına devam edilmesi.

Ek 4: Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu'nun Teşkili.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi Koordinasyon Kurulu, 17.1.2002 Tarih ve 24643 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 11.1.2002 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe giren, "Ürünlerin Piyasa Gözetimi Ve Denetimine Dair Yönetmelik"in, 12, 13, 14 ve 15. maddeleri uyarınca kurulmuştur;

Kurulun Teşkili

Madde 12- Kurul, Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarette Standardizasyon Genel Müdürü veya görevlendireceği Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında, yetkili kuruluşların birer daimi temsilcisinden teşekkül eder.
Kurul başkanı, konunun niteliğine göre danışma mahiyetinde uygunluk değerlendirme kuruluşları ile onaylanmış kuruluşların temsilcilerini, özel sektör temsilcilerini ve ilgili diğer uzmanları Kurul toplantılarına çağırabilir.
Kurulun Sekreterya hizmetleri Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

Kurulun Görevleri

Madde 13- Kurulun görevleri:

a) Piyasa gözetimi ve denetiminin etkin işleyişini sağlayabilmek için, piyasa gözetimi ve denetimi konusunda yetkili kuruluşlar arasında işbirliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak,

b) Piyasa gözetimi ve denetimi sırasında yetkili kuruluşların karşılaştıkları sorunların giderilmesi amacıyla çözüm önerileri üretmek,

d) Ürünlere ilişkin teknik mevzuatın yetkili kuruluşlarca hazırlanmasını ve uygulanmasını izlemek,

e) Gerektiğinde, teknik mevzuat uyumu ile piyasa gözetimi ve denetimi konularında tavsiye niteliğinde kararlar almaktır.

Kurulun çalışma usul ve esasları

Madde 14- Kurul 4 ayda bir toplanır. Kurul başkanı gerekli hallerde Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Kurul üyeleri Kurul toplantılarında görüşülmesini talep ettikleri konuları, bu konularla ilgili özet bilgilerle birlikte gündeme dahil edilmesi ve diğer Kurul üyelerinin bilgilendirilmesine imkan tanıyacak şekilde, her toplantıdan en az yirmi gün önce Genel Müdürlüğe bildirir. Genel Müdürlük, Kurul toplantısından önce gündemde görüşülecek maddeler ile bunlara ilişkin özet bilgileri hazırlayarak her toplantıdan en az beş gün önce Kurul üyelerine bildirir. Kurul başkanının uygun gördüğü gündem dışı konular da Kurul toplantılarında görüşülebilir. Kurul'un bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin (d) bendinde belirtilen tavsiye kararlarını alması söz konusu olduğunda, toplantıda salt çoğunluk aranır. Toplantıda salt çoğunluğun bulunmaması halinde kararın alınması bir sonraki toplantıya ertelenir ve üyelere bilgi verilir. Bu toplantıda salt çoğunluk aranmaz. Kurul kararları, toplantıya katılanların oy çokluğu ile alınır. Oylarda eşitlik olması halinde, Kurul Başkanının vermiş olduğu oy, kararı belirler. Kurul üyeleri dışında toplantıya katılanların oy hakkı yoktur.

Yıllık rapor

Madde 15- Yetkili kuruluşlar piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında yaptıkları faaliyetlere dair yıllık rapor hazırlar. Yetkili kuruluşlar, bu yıllık raporları bir sonraki yılın en geç ikinci ayının sonuna kadar Kurul Sekretaryası hizmetlerini yürüten Genel Müdürlüğe iletir.